Primum volumen aurei ac pene diuini operis luculentiſſi-
marum ac vtiliſſimarum diſtinctionum Iurium mo-
narche conſummatiſſimi domini Henrici Boubic
vtriuſq; cenſure interpretis ſubtiliſſimi in pri-
mum et ſecundum libros decretalium: noui-
ter impreſſum cum copioſiſſimis additio-
nibus Henrici ferrandat Niuernenſis:
congruis in locis accommodatis.
vna cum eleganti repertorio
ſecundum ordinem al-
phabeticũ cũ nume-
ris diſcuſſo: ac
vtili tranſi-
te regu-
lato.

Venerabilibus ⁊ diſ
cretis viris doctoribus licentiatis
baccalarijs ⁊ aliis ſcholaribus audi
torium ſuū lecture decretaliū de ma
ne pariſius intrantibus Henricus
boych Leonēſis dioceſis in Brita
nia inter alios vtriuſq; iuris pfeſſo
res minimꝰ cum ſui recōmendatiōe
ſalutem in eo qui eſt omniū vera ſa
lus cum debita correctione et vtili emendatione perſpicaciter
intueri ⁊ ſalubriter attendere pſens opus quū in dicta lectura
decretaliū p diſtinctiones p q̄s materie ſmelius intelligūtur et
facilius capiūtur vt pbatur.ff.de excep. doli.l.j. ⁊ inſti.de leg.
§.ſed nō vſq;. ⁊ que ꝯtrarietates ſoluūt ⁊ opiniones ſoluūt vt
pts.j.de reſcriptis.c.ſup litteris.de offi.deleg.ſup q̄ōnū articu
lis.de reſti.ſpo.litteras.de ſimo.p tuas.de ſen.excō.inter alia
⁊.c.per tuas ⁊.c.inquiſitiōi.⁊ no.Hoſti.in ſumma de ſen.excō.
§.ſi quis poſſit ab hac ſnia circa mediū.v.ſorte pſpicaciter vt
plurimū pcedere cōſueui. Quāplurimi veſtrū aures meas ſe
pe ⁊ ſepius ppulſauerūt vt eaſdem diſtinctiōes in ſcriptis re
digere ⁊ ipſis de eiſdem copiam facere non tardarem qḋ vſq;
nūc facere nō potui bono modo tam ꝓpter onus dicte lecture
q̄ etiā ꝓpter alias occupatiōes multimodas quibus ſucceſſi
ue ⁊ cauſaliter inuoluebar. Tandem oportunitatē dn̄o mini
ſtrante.cū votis petentiū ꝯtradicere nec vtilitatem ſtudētiū
per mei ſubtractionē laboris vellem aliqualiter impedire ve
ſtris deuictus pcibus ⁊ amore ꝑmotꝰ ſuperatus inſtātia quo
rūdam veſtrū qui a me nōnullas de dictis diſtinctionibus re
portarūt ⁊ eas corrigi petierūt lȝ trepidus ⁊ diffidēs de capa
citate ingenioli nō valētis eū me ſciā tanto oneri penitꝰ diſpa
rem confidens tñ de ſolita miſericordia ſaluatoris qui eſt lux
vera que illuminat oēm hoiem venientē in hūc mūdum Jo.j.c.
⁊.xxi.diſt.cleros.in fi.in quo ſm beatū Ambroſiū eſt oīs ratio
ſupne ſcientie ⁊ terrene ⁊ qui carū eſt caput ⁊ autor vt pbatur
xxxvij.diſt.§.hinc ⁊ Ambroſius ⁊ vbi ipſe deeſt qui eſt funda
mentū ⁊ lapis angularis ibi nullius boni operis edificiū ſu
peredificari pōt vt dicit Gregorius.j.q.j.paulus.ad idem de
pſe.diſt.iiij.c.viri.⁊ de ipſius melliflua largitate ⁊ larga beni
gnitate q̄ dat oībus affluentibus ⁊ nō improperat vt.j.q.ij.q̄
pio.quiq; os aperire iubet ⁊ ſe illud aſſerit impleturū in pſal
mo.lxxx.teſtante ⁊ Hieronimo ſup Joelem q̄ oris apertio eſt
in dei nō hoīs poteſtate. onus pdictū ſubire non remui ſpe
rans vt q̄ prius dedit principiū idem ⁊ finē tribuat q̄ non no
uit quippiam imꝑfectum.j.de bap.maiores.§.ſed adhuc. et q̄
res penitus deſperatas donare ⁊ cōſummare ſue virtutis ma
gnitudine pōt vt.C.de vete.iur.enucle.l.j.circa princi. ¶ Ad
honorem igitur ſumme trinitatis ⁊ indiuidue vnitatis patris
⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti ⁊ dei genitricis virginis glorioſe ac to
tius curie ſupernoꝝ non auiditate conſequēde laudis.hoc eīm
autores legis diuine et canonice deteſtantur. de diuina pater
j.Regum.ij.c.⁊ in pſal.Exultauit cor meū nolite multiplicare
loqui ſublimia gloriantes: q: deus ſcientiarū eſt dn̄s Hiere.
ix.ad finē.dicit dominꝰ non glorietur ſapiens in ſapiētia ſua.
⁊ Eccleſiaſtici.x. Noli te extollere in faciēdo opere tuo.⁊.j.ad
Corinthios.iiij. Quid habes qḋ nō accepiſti? ſi aūt accepiſti
quid gloriaris? ⁊ ad Galatas.v. Ad finem nō efficiamini ina
nis glorie cupidi.ad Ephe.ij. Ne quis glorietur ex operibus
j.ad Theſſaloni.ij.c. Non querentes ab hoībus gloriam. Jo.
viij. Ego gloriam meā non quero.et ad Gala.vi. Mihi abſit
gloriari niſi in cruce dn̄i noſtri ieſu chriſti. item Hieronimus
ad Gala.q.j.vocat falſam doctrinam qui gloriā querit huma
nā: ⁊ de quadraginta duabus māſionibus vndecimo dicit nil
tam periculoſam eſt q̄ glorie cupiditas ⁊ iactantia ⁊ tumens
animꝰ cōſcientia virtutum.⁊ ſup Matheo.v. nō queras glo
riam et cum glorioſus fueris non dolebis. et ſuper Parabo.
xxvj.c.dicit qḋ laus viciat ſeu cruciat iuſtoꝝ iniquos exaltat
⁊ Gregorius etiā.xxxi.moraliū aggrauans inanē gloriam di
cit qḋ ex illa pcedunt inobedientia iactantia ypocriſis cōten
tio pertinacia diſcordia nouitatū pſumptio.ad idem Eccle.x.
Odibilis corā deo eſt ⁊ hoībus ſupbia ⁊ execrabilis oīs iniq̄
tas gentiū ergo merito fugiēda. ¶ Item etiā canon repreben
dit honoꝝ aētuū ſupbam gloriam.xj.q.iij.iniuſtum in fi.⁊ eos
qui humanā laudem querūt.j.q.j.ſunt nōnulli.xj.q.iij.nō ſolū
⁊ nec cupiditate dictandi que improbaſ Prouerbioꝝ.xxix.
c.ibi dicitur. Noli laborare vt diteris: ſed prudentie tue pone
modū ⁊c.ſed caritate pro modulo ingenij ſeminādē veritatis
xxxij.q.iiij.obuciſtur libenti humero onus grāde ſubire cura
ui omniū diſtinctiones quas reperiam factas per patres ⁊ do
ctores noſtros ſeu veſtros attendens illud Eccli.xxxix. Sa
pientiā antiquoꝝ exquirat ſapiens ⁊ in prophetis vocabit il
los et illud Jo.vij.qui a ſemetipſo loquitur gloriam ꝓpriam
querit illaſq; diſtinctiōes quas mihi largitor ſciētie miniſtra
bit in vnū redigēdo libellum ſequēdo ſigillatim materias de
cretalium ⁊ ordinem titiloꝝ ad vtilitatem veſtram et alioꝝ
qui iuri operā ſunt daturi ad memoriā reducens qḋ nemo na
ſcitur ſibi ſoli Eccli.xxxiij. Reſpicite qm̄ nō mihi ſoli labora
ui:ſed omnibus exquirentibus diſciplinā.arg.ad hoc.viij.q.j.
in ſcripturis in quibus diſtinctionibus ſi qui de veritatis inue
neritis oro vt veſtra venerāda diſcretio ſoli pncipio veritatis
dignetur aſcribere qui linguas balbutientiū facit diſertas et
per linguas infantiū loquit veritatem vt.iiij.q.iij.§.ſed obiici
tur. Nam oīs mundana ſcientia falſo ſibi vendicat peritie pri
cipatum qui ſolus puenit de puidentia triūphantis.vn̄ Apl̄s
ij.ad Corinthios.iij.c. Fiduciā talem habemus p chriſtum ad
deum non qḋ ſufficientes ſimus cogitare aliquid a nobis q̄ſi
ex nobis:ſed ſufficientia noſtra ex deo.eſt ⁊c.certum eſt eīm ali
quos a deo ſapientiā ⁊ ſcientiā per infuſionē habuiſſe ſicut de
Salomone legit.iij. Regū.iij.et.ij. Paralipo.j. chriſtus etiā
dicit diſcipulis ſuis Luce.xxj. Ego dabo vobis os ⁊ ſapiētiā
⁊ ſcientiam cui nō poterunt reſiſtere ⁊ cōtradicere oēs aduer
ſarij veſtri.ſed hoc donū non datur quibuſcūq; ſed ſm arbitriū
ſpiritus ſancti ſm illud.j.Cor.xij.alij datur per ſpiritus ſapi
entie ſermo ⁊c.⁊ poſtea ſubditur. hec aūt omnia operatur vnꝰ
atq; idem ſpiritus diuidens ſingulis put vult. ¶ Aſcribatur
autem inſufficiētie mee quicqḋ in hoc opuſculo rephendendū
extat cum ſim paratus etiā ab anniculo edoceri ad inſtar bea
ti Auguſtini.xxiiij.q.iij.c.ſi habes circa mediū. ſtultus eſt eīm
qui in eo ſe primū exiſtimat vt bona que viderit diſcere cōtē
nat.xcij.diſt.de cōſtantinopolitana.me tamen reddant in his
aliqualiter excuſatum cognoſcende veritatis affectus atten
dēs illud qḋ dicit Hieronimꝰ ad paulinū. diſcamus in terris
quoꝝ ſcientia nobiſcū perſeueret in celis ⁊ amor intimus quo
rum ſcientia nobiſcum pſeueret quē ad vos ⁊ alios vere ſtudē
tes gero ſtabili corde fixum. quibꝰ attrahor manū ad calamū
mittere licet ad id inſufficientiſſimū me cognoſcā. ¶ Sit aūt
hoc opuſculum memoriale puectis:iuuenes inſtruatur pa
ribus conſerat: ⁊ deſides excuſſo negligentie ſomno aſſiduos
⁊ vigilantes reddat ad ſtudium frequētandū.j.de homi.p hu
man.lib.vi. hoc inq̄ opuſculum ſuſtinētes melioribus ratio
nibus roborantes ⁊ merito reprehendentes amplector: detra
hentibus vero nō reſiſto:ſed velut agnus coram tōdente non
aperiens os meū de peni.diſt.ij.ſi enī inquit ad fi.pnē colūne.
vnū tamen nō omittens qḋ in nōnullis diſtinctionibus ex cer
ta ſcientia aliqua mēbra omittam timens cōfundere iuuenum
intellectū que obmiſſa ſub expreſſis membris poſſunt cōgnoſ
cōprehendi ſi debite ponderentur ⁊ in alijs diſtinctionibꝰ mul
tiplicabo membra ad enucleationē materiarū ⁊ aliquale ſola
tium prouectoꝝ ſequens p poſſe dictum philoſophi in libro
Ethicoꝝ. ¶ Prudentis eſt vnūquodq; examinare put natu
ra rei requirit vt not.cardinalis.j.de here.c.ſtatutū.ſcḋa gloſ.
hic confunditur.lib.vi.⁊ dictum Hiero.ad Cipri.v.ſtudentis
intelligentiā querā ⁊ nō doctrine gloriam ex multiplicatione
ſermonū ad qḋ facit.xlviij.diſt.c.ſit rector:ad fi.ibi et autorem
ſuū hec eadem loquacitas inquinat qui ſeruire auditoribꝰ ad
vſum pfectus ignorat ⁊ ea.diſt.§.fin.ibi.qui eñ docet ea q̄ ab
auditoribus intelligi nō valent nō eoꝝ vtilitatem ſed ſui oſtē
tationē facit.⁊.xlvij.diſt.§.j. Nihil eſt impudentius arrogantia
ruſticorum qui garrulitatem autoritatem putant. Unde ſm
Auguſti. Ratio vincit diſputationis pugnā.xxiij.q.vj.vides
timens incidere in dictū Oratij. Obſcurus fio dū breuis eſſe
volo.vel dictū Hieronimi ſup Hieremiā.q.lib.ij.in princi.nec
nimia longitudine extendendū eſt opus nec īmoderata breui
tate ſcientie intelligentia auferenda quoꝝ alterum onerat ſen
ſus legentiū:alterum faſtidit ſtudioꝝ deſideriū.⁊ ſup Eſa.lib.
vj.ſic ſtudendū eſt breuitati qḋ nullum damnū intelligēti fiat.
pro quo.j.de pe.⁊ remiſ.ſignificauit.⁊ de illa breuitate dȝ intel
ligi dictū Valerij lib.iiij.c.j.qḋ multa ⁊ magna breuiter ſunt
dicenda.⁊ quia in preſenti opuſculo intendo allegare Tho.de
aquino preſertim in ſumma ſua. Sciās qḋ vbicūq; allegabo
Thomā in ſumma ſua nullo addito ſemp intelligendam de ſe
cūda ſcḋe niſi alia pars ſpāliter exprimatur. Item Archidia
conū in roſario ſuo ⁊ ſup lib.vi. interdū ſub noīe archidiaco.
interdum ſub noīe ꝓprio ſez Guido allegabo ſed in.vi.cōmu
niter ſub nomine ꝓprio ⁊ in Roſario ſub nomine Archidi.
Si qua igitur in preſenti opuſculo omiſit occupatio aut mi
nus bene tradidit imꝑfectio quā in me nec volo nec valeo excu
ſare circūſcriptis inuidie ſtimulis et detractionis mordacita
te penitus relegata fraterna charitas cuius correctioni ⁊ ſup
portationi me ſuppono libere valeat emendare. ¶ Reuocis

ne liceat in vna eadēq; cauſa ⁊c.etiam ob exogra. pec.pig.⁊c.
debitorem vēdi.pigno.⁊c.credi.emic.non de.ne ſine iuſſu prin.
ceteris iudi.liceat cōfiſcare.ne fiſcus rem quam vēdi. emin.li.
x.penis fiſcalibus credi.pec.de.ne opere a colla.exigē.de imu.
nemini conceden. vt nemini liceat in emp.ſpec. ⁊c.de predi.cu
rialium.ſine decre.non ali.co.lib. de nauibus non excuſan. ne
quid oneri publico impo.nulli licere i frenis ⁊c. ne quis liber
inuitus rei publice gerere ac coge. ſumptus iniuncti muneris
ad omnes colle.parti.de gladi.penitus colla.vt vſus armorū
inſcio prin.interdi.de capitatiōe ⁊ cenſi.excimēda. vt nemo ad
ſuum patro.ſuſcipiat colonum.vt ruſticani ad vſum obſequiū
deuocentur.non licere habita.metrocomie ⁊c. vt nullus ex vi
carijs pro ali.vica.debi.⁊c.e.lib.negociatores ne mili.li.xij. de
ſalgamo hoſpi.nō preſtando eo.li.in li.autenticorum vt de.ſit
numerus cle.colla.j.de nō ali.aut permu. ⁊c.eccle.vt iudi. ſine
quoquo ſuffragio ſi.vt eccle.ro.⁊c.colla.ij.vt nullus mutuans
agricole teneat eius terram nullum credēteſ agricole ⁊c.Col
la.iiij.vt nomē imperatoris preponatur.ſcenicas non ſolum ſi
fideiuſ.preſtant ⁊c.vt nō fiant pignorationes ⁊c. vt de cetero
cōmutationes eccl.rerum non fiant ⁊c.vt clerici q̄ recedūt ⁊c.
vt in pri.do.ſacra mi. non fiant. vt defuncti ſeu fu.⁊c. vt immo
bilia antenuptialis dona.⁊c.vt facte noue conſtitutiōes.⁊c.vt
nullus fabricet ora.⁊c.vt ab illuſtribus ⁊c.vt ordinarie prefe
cture ⁊c. vt oēs obediant iudici prouincie ⁊c. Collatione q̄n
ta.vt hi qui obliga.ſe habere perhi.res mi.⁊c.vt non luxu. con
tra na.vt liberti de cetero auſ.anu.non indigeant:vt cle.apud
proprios epi.cō.Colla.vj.vt ſine prohibi.ma.debi.⁊c.vt exactio
ne inſtite dotis ⁊c.Collati.ſeptima.neq; virum quod ex dote
⁊c.De priuilegio dotis here.mu.nō pſtan.⁊c.vt neq; miles ⁊c.
vt diui.iuſſi.⁊c.vt in medio litis ⁊c.vt cuꝫ de appella.cog. vt li.
ma.⁊ a.⁊c.Collatione octaua.vt ſponſali. largi.⁊c. vt litigan.
iurent ⁊c.vt fratrum filij ⁊c.vt nulli iudicum ⁊c.vt differē.iudi.
vt iudi. non expe.ſacras iuſ.Collatione nona.eūm vel abba
tem ⁊c.de ſe.ſine culpa nō a.Collatiōe decima. Unde tota die
allegamus tales rubricas tā in rubro q̄ in nigro.vt no.hoſti.
in ſumma.vt eccle.bene in prin. Secus de rubricis indiffinite
⁊ indeterminate loquētib⁹ ex quib⁹ nullus pfectus ſenſus pōt
elici vel hri.vt ptꝫ in rubrica depoſiti cōmodati.de emp.⁊ ven.
loca.⁊ cōduc.de reſcriptis.de elec.⁊ ſimilibus.

Super eo.c. Super verbo facere factio prohibe
tur ⁊ non allegatio ſm Goff. Sed cō
trariū videtur ſcꝫ qd etiam allegatio phibeatur cuꝫ dicat hoc
3 tantū.arg.ff.de iud.l.cum pretor.j.de preſump.nōne. Ideo † ſi
queris nūquid lex vel decretalis abrogata pro iure poſſit va
leat allegari. ¶ Diſtingue.nā aut allegatur ipſa lex vel decre
talis.aut allegatur eius ratio.ſi primo modo refert: q2 aut al
legatur lex vel decre.vt ius per ſe ſtans aut allegatur vt ius an
tiquū ad declarationem ⁊ noticiā iuris noui.ſi primo modo al
legari nō poteſt ⁊ taliter allegans crimen falſi cōmittit. vt.ff.
ad legē cor.de fal.l.fina.C.de iuſti.C.cōfirmando cōſti. vnica.
§.falſi crimi. ⁊ etiam quia contra mandatū ſeu phibitionem
pape facit infamis eſt.vt.j.de elec.audiui.ij.ibi ptra ſtatuta con
tēnens ſm canones eſt infamis.j.de maio.⁊ obed.illud.vj.q.j.
infames.ſed hoſt.hic ⁊ in.c.alle.dudum. ⁊ ſm Guil.j.de cōceſ.
preben.c.ij.lib.vj.ſi ſcd̄o modo poteſt.j.de iudi. nouit.§. nō
igitur.vnde ⁊ p̄ceps quādoq; arguit ex lege abrogata. C.de
conſti.pecu.l.ij.§.⁊ nominē. Noticia enī iuris antiqui neceſſa
ria eſt ad cognitionem iuris noui.vt ibi no.her. ⁊ hoſt. archi.
vij.diſt.fuerunt.⁊ inſti.de teſta.in princ. Aut non allegatur lex
vel decretalis vel canon. vel ius vt ius per ſe ſtans:ſed allega
tur eius ratio que ſemper remanet:⁊ tunc poteſt vt in dicto.c.
nouit.§.non igitur ſm Hoſt.hic ⁊ ibi:ad idem.j.de cōceſ.pre
ben.aut.c.in fi.lib.vj.vbi de hoc p Guil.in glo.non tamē in fi.
⁊.j.de offic.leg.coll.ij.eo.lib.

¶ De conſtitutionibus. Rubrica.

1 **Canonum.** Si queratur: † nūqd
ſtatuta iurium ſiue ca
nonū ab omnibus ſint ſeruāda ⁊ queris an
poſſint mutari.⁊ per quē vt patet ex proſe
cutione.⁊ illud videtur premittendum ſepa
ratim. Refert quia aut q̄ris de ſtatutis ge
neralibus aut particularibus ſiue localib⁹
ſi de gnālibus refert.nā aut q̄ris de ſtatutis legis ſeu iuris me
re naturalis ſpeciem ſeparatam a iure diuino facienti. aut de
ſtatutis naturalis legis ſiue diuine veteris teſtamenti. aut de
ſtatutis legis naturalis ſiue diuine noui teſtamenti. aut de ſta
tutis apoſtoli: aut de ſtatutis quattuor conciliorum princi
palium.aut de ſtatutis iuris gentium.aut de ſtatutis legis hu
mane canonice vel ciuilis. Si de ſtatutis legis ſiue iuris me
re naturalis facientis ſpeciem ſeparatam a iure diuino. Nam
ius naturale quattuor modis dicitur et omne ius diuinū pōt
dici naturale ius.quod dic vt not.j.diſt.§.ius autem.⁊ tūc aut
queris de iure naturali primeuo ex inſtinctu ⁊ ſine aliqua con
ſtitutione inclinatione naturali introducto. quod natura oīa
animalia docuit vt maris ⁊ femine cōiunctio liberorum pro
creatio et educatio.de quo in.§.alleg.ius autem.j.diſt. ⁊.ff. de
iuſtitia ⁊ iur.l.j.§.ius naturale: et ſtatuta talis iuris nequeūt
immutari:ſed ab omnibus ſunt ſeruanda.vt inſtitu.de iure na
tura.§.ſed naturalia. Hic aliquātulum ampliat materiā que
ſtionis in princi.propoſite que erat.an ab omnibus ſint ſeruā
da.qd autem dicit hic poteſt intelligi in ſui totalitate. alīs enī
in caſibus particularibus ⁊ maris ⁊ femine. etiam licitus con
cubitus per votū religionis cōtinentie ⁊ celebratus ⁊ in gra
dibus diuina ⁊ etiam humana lege prohibitus ⁊ interdictus
contra illud ius naturale. Creſcite ⁊ multiplicamini. ⁊ contra
illud cōmune omnibus animalib⁹. quo etiam nec iſte vir erat
obligatus huic mulieri vel ecōtra.quēadmodum nec in beſtijs
reperitur loquēdo hic propter turtures que ſeruant viduita
tē.⁊ ciconias que pro adulterio niſi pri⁹ lote fuerint ab alijs
ciconijs occiduntur.qua cōſideratione poteſt dici quod cū ho
mo ſit minor mundus ⁊ participet cum omnibus animantib⁹
ex quo quedam beſtie inueniuntur ſeruare caſtitatem ⁊ facere
iuſtitiam de infractoribus caſtitatem non eſt miruꝫ ſi hoc etiā
inueniatur in aliquibus ſuppoſitis particulariter humani ge
neris.ſed generaliter etiam papa non poſſet tollere maris et
femine coniunctionem:quia per hoc nedum vniuerſalis ſtat⁹
eccleſie ſed etiam generis humani periret quod ſoli deo reſer
uatum eſt in fine mundi ad maris ⁊ femine cōiunctionem pro
creationem ⁊ deinde educatio circa quam etiam quedam be
ſtie degenerant aut etiam circa educationem liberorū procrea
tionem per iura ciuilia ⁊ canonica pter delicta vel alias cau
ſas eſt aliquod particulare imitandū. Item videtur hoc ius
imutari p ꝯſuetudinem q2 eſt alia natura que mutat naturam
per quam fere beſtie domeſticātur per cōſuetudinem.vt.xxxij.
q.vij.flagitia.⁊.j.de cōſue.c.fi.nec per cōſtitutionem.vt. xxj.q.
j.ſunt quidam.nec per pactū.vt.ff.de pac. l. ius agnationis. et
de regulis iur.l.iura ſanguinis.nec per diſpenſationē. vt nor.
Joan.v.diſtin.in principio.nec alī quouiſmodo. Nā quicqd
eſt contrarium iuri naturali illud eſt iniquū.vt.xxv. q.j.§.fi.in
fi.aut queris de iure naturali. aut ex inſtinctu vel inclinatiōe
naturali introducto.ſed ſolum ex quadam naturali ⁊ cōmuni
ratione approbata generi humano ⁊ prouenient ab ipſa. ver
bi gratia de iure naturali primeuo omnia erant cōmunia quo
ad vſum non ſolum hominibus ſicut ſol ⁊ aer.xij.q.j.dilectiſſimi
ſed etiam oībus animantibus.⁊ hoc erat ius naturale primeuū
diuinū a deo ſcꝫ inſtitutū. vt ptꝫ Gen.j.c.in fi.ſed etiā quo ad
dñium.eodem iure bene fuit aliquid proprium. vt no.in.§.ius
aūt.oīa tamen cōicanda in neceſſitate ⁊ vide.ſ. in iure.§. ius
aūt. Ex hoc ex quadā ratiōe naturali que cōſiderat omnes ho
mines ex eiſdē parentibus ⁊ eodē ſtipite pceſſiſſe ⁊ paris eſſe
conditionis fuerat introductum.vt habetur actuū.iiij.et quia
pauperes ⁊ diuites de vno limo domin⁹ fecit. vt habet actuū
iiij.et.viij.di.in princi.et.c.quo iure.et ſtatuta talis iuris ſunt
immutabilia ſaltē in pticulari.de iure gētium.ſ.per acquiſitio
nem ſeu occupationem dominij p ius gentium poſtea factam
ff.de iuſti. ⁊ iure.l.ex hoc iure.⁊ iuris ciuilis per vſucaptionem
⁊ per preſcriptionē.ff.de diuer.⁊ tempora. pſcriptio.l.ſi quis q̄
ff.de aqua plu.l.j.in fi. ⁊ alijs legitimis modis quibus hodie
dominia acquirunt.ff.de acqui.re.do.p totum.inſt.de re.diui.
per totum.idē in ſeruitute que eſt contra ius naturale.vt inſti.
de iu.na.§.ius autem.⁊ no.in.§.ſed naturalia.eo.ti. ⁊ ita intel
ligo quod no.gen.in extrauagāti Jo.xxij. q̄ incipit dierū cre
2 ſcente.ſuper verbo mādanis vbi vide. ¶ Si queris † de ſtatu
tis legis naturalis diuine veteris teſtamenti ⁊ tūc refert quia
ſtatutorū legis naturalis ⁊ diuine quedam ſunt moralia alia
miſtica ſiue ſunt ſacramētalia ſiue cerimonialia. aut ergo que
ris de ſtatutis ſiue pceptis moralibus. id eſt que mores info:
mant ⁊ ſic ſunt intelligenda vt ipſa verba ſonant que ſunt de
cē.vt dilige dominū deū tuū.nō occides non furtū facies.non
mechaberis. honora patrem ⁊ matrē.⁊ ſimilia. de quibus not.
vj.diſt.§.his ita.⁊.xxxij.q.vij.quid in omnibus. Unde pcepta
decalogi ſic diſtinguūtur ſm moduꝫ meliorem ⁊ probabiliorē
qui habetur ab Aug.ſuper Exod.xx. Primū pceptum eſt. nō
habebis deos alienos coram me et nō facies tibi ſculptile nec
omnē ſimilitudinem. Scdm nō aſſumes nomen dei in vanum.
Tertiū memento vt diem ſabbatum ſanctifices. ⁊ hec tria di
cuntur ad tabulam pertinere primā. Primū autem preceptum
ſecūde tabule eſt.honora patrem tuū ⁊ matrem tuā. Scdm nō

honori.ſequit
Feli.l.c. ex lit
ter. col.iiij. ⁊.
⁊ adō de cōſtit.
b ¶ Legum ⁊
decretaliū. Et
nūqd rubrice
habeāt vim le
gis vide Feli.
l.c. ex pte col.
prin.vīj.rubri
ce q̄ ſunt de re
ſcrip. ⁊ Feli.ſ
rubr. vt lit.nō
conteſt.vide gl.j.
proc.ferri ī vº
bo.titulis.

eū. ⁊ Archi. j. de offi. ord. c. preſenti glo. ij. … ſi. li. vj. niſi liquido conſtet eā per ſubreptionem obtentam … c. ij. qḋ preſumitur qḋ aperte eſt ɔtra ius ⁊ ſolitū curſum curie vt ſi religioſo beneficiū perpetuo ɔfirmet. ſ. eo. ad noſtrā. ⁊ c. porrecta. vel minori. xxv. annis beneficiū habēs curā. ſ. de eta. ⁊ qua. c. cum te vel qꝛ in cōfirmatione apparet vitiū notoriū vel ex parte bulle vel ex parte ſcripture vel ex parte dictaminis. j. de crimi. fal. licet ⁊ c. ſe. vt no. Io. an. §. alle. quis ſit effectus ver. effectus aūt ⁊c. qḋ credo verum etiā ſi in litteris ɔfirmationis ɔtineatur illa clauſula omnē ſupplentes defectū ſi quis ſit de apoſtolice plenitudine poteſtatis de qua. ſ. de elec. c. illa. qꝛ per illam clauſulā diſpenſatum intelligitur circa defectum ſolennitatis iuris nō circa defectū perſone vt no. Spec. ti. ij. §. nunc oſtendendū in ver. xvij. als. xviij. ⁊ Archi. lxj. diſ. cenomanenſem gloſ. ij. ⁊ Gēi. in cle. de re iudi. c. paſtoralis ſuper verbo ſupplētes † ſed ſi queratur quādo confirmatio dicatur interpoſita in forma cōmuni ⁊ quādo cū cauſe cognitione ⁊ ex certa ſciētia. refert aut papa cōfirmat actum vel dictum vel factū nō ſimpliciter ⁊ abſolute. ſed cū clauſula adiecta ſicut iuxta eſt iuſte vel ſicut canonice. aut pie de facto eſt vel ſicut ſuſtet pacifice poſſidet ⁊c. aut confirmat actum ſimpliciter ⁊ abſolute. in primo caſu refert aut in confirmatione apponitur de verbo ad verbum totum tenorem rei confirmate puta ſententie vel priuilegij vel reſcripti additis tamen verbis ſcōm ſtilum cancellarie ⁊ tunc cōfirmatio cenſet ex certa ſcientia cum cauſe cognitione interpoſita ita ꝙ tunc illa dictio ſicut intelligitur cauſatiue ⁊ nō conditionaliter vt. j. c. proximo. ad idem. ſ. de elec. cū monaſteriū in fi. de tranſa. c. j. ⁊ c. ſe. venientes ⁊ vij. q. j. preſentium ſm Vin. j. c. pxi. ⁊ Ber. ibi in glo. vt per hoc appareat ⁊c. idem Archi. in. c. allegato preſentiū dicēs etiam ꝙ ſi in ɔfirmatione priuilegij inſeratur tenor ipſius priuilegij ꝙ ex hoc perpetuas habet vires ⁊ ſi primū priuilegium nō oſtendatur cū videatur primū publice cū auctoritate principis ⁊ idem tenent Tan. ⁊ Bar. bald. in q. venereali que incipit ſepe contingit ⁊ in hoc ſatis ɔcor. Ber. j. c. pxi. in gl. vt per hoc in fi. ⁊ in glo fi. ⁊ Hoſ. poſt eū. aut in ɔfirmatione non apponit tenorē rei ɔfirmate ⁊ tunc aut huiuſmodi clauſula ponitur ⁊ inſeritur in priuilegijs ⁊ tunc ponitur cauſatiue non conditionaliter qꝛ cum priuilegiū ſit lex priuata vt. iij. diſt. priuilegia. certum debet ibi poni vt aliquid ɔcedat ipſum priuilegiū. j. de verbo. ſig. abbate ſane als priuilegium eſſet inutile qḋ eſſe non debet. j. de priui. in his. ⁊ c. alle. cum monaſterium. ⁊ de offi. dele. quoniam abbas vt no. Ber. ibi in gloſ. fi. ⁊ hec ⁊. ſ. de conſti. c. cum acceſſiſſent ⁊ Ioā. in. c. alle. priuilegia. iij. diſt. ⁊ xxv. q. ij. in ſum. vbi de hoc per Arch. in gl. adde idem etiā perct. lic. Ho. ſtatuat ɔtrarium in ſum. eo. ti. §. fi. in fi. Aut ponitur in alijs litteris vel reſcriptis confirmatorijs vel alijs ⁊ tunc ponitur conditionaliter ⁊ non cauſatiue ita ꝙ modicum aut nihil iuris tribuit. vt hic patet. ⁊ j. de conceſ. preben. qꝛ diuerſitatē. in ſcdo caſu. ſ. qñ papa cōfirmat actū ſeu factū ſimpliciter ⁊ abſolute: tūc confirmatio ex certa ſcientia intelligit̃ eſſe facta. vt in. c. alle. cū acceſſiſſent. ⁊ c. cum monaſterium. ⁊. ſ. eo. c. j. ⁊ ij. ⁊ in his concordat Abb. ſ. eo. c. j. ⁊ Io. and. j. eo. c. proxi.

Tua nobis. Ad declarationē glo. Ex hoc ſciꝛ vtrū per cōfirmationes ⁊ indulgentias vel priuilegia ſubditi a iuriſdictione ſeu ptāte ſuoꝝ epōꝝ eximant̃. † Diſtingue: aut queris de confirmationibus ⁊ tunc nō eximitur vt hic cū ſuis ɔcor. Aut queris de indulgentijs vel priuilegijs: ⁊ tunc aut queris de indulgentijs vel priuilegijs ſingularibus per que aliquis certus articulus indulget̃: ⁊ dic ꝙ non niſi ſi et inqꝫtum tenor indulgentie vel priuilegij ſe extendit. vt. j. de priuile. cū ꝑplantare. §. pe. ⁊ c. tuarū. ⁊ c. porro. ⁊ c. pe. nā reſcripta ⁊ indulgentie taliter ſunt interpretanda ꝙ nulli faciāt preiudiciū. ix. q. iij. nūc vero. lxxxv. diſt. archidiaconū. ſ. de reſcript. ad aures. de offi. ord. graue. de maio. ⁊ obe. cū inferior. de auto. ⁊ vſu pal. et tuarū. de arb. expoſita. de reſti. ſpol. audita. j. de reli. glo. domi. c. j. idem in cōmiſſionibus. vt. ſ. de off. deleg. ſuper eo. Aut queris de priuilegijs exemptionis. ⁊ tūc ſecus. quod dicit leg. ⁊ no. j. de priuile. c. cū olim eſſemus. ſm Hoſt. hic. ⁊ idem notat Archi. xxv. q. ij. c. ſeruatis. in glo. adde ſiſe extra de deci. ⁊c.

¶ Si queris quare aliud in confirmationibus ⁊ aliud in priuilegijs exēptionis. rñdeo qꝛ in confirmationibus non intendit cōfirmans preiudicare: nec aliquod ius de nouo dare: ſꝫ antiquū tantummodo conſeruare. vt in predicto. c. cū olim. cū ſuis concor. per priuilegia vero exēptionis intendit concedens preiudicare in oībus: ⁊ ius ſuū dioceſano ſubtrahere inſolidum. xvi. q. j. frater noſter. niſi aliud dicat̃. vt patet in. c. alle. cū olim eſſemus. ⁊ eo. tit. c. recepimus. ⁊ c. porro. ⁊ c. dilectis. ſm Hoſti. in. c. alle. cū olim. ⁊ Archi. in glo. alleg. ⁊c. Et ſic finit̃ lectura do. Henrici bohic ſuper ſcdo libro decre. que perutilis eſt aduocatis ⁊ cōſultoribus cauſarum ⁊ litium ⁊c.

¶ Explicit primum volumen operis elegantiſſimarum diſtinctionum do. Henrici de Bouenco in primum ⁊ ſecūdum lib. decretalium nouiter impreſſioni datum cum neceſſarijs additionib⁹ ⁊ repertorio alphabetico cū numeris edito. Impreſſum lugduni per magiſtrum Iacobū ſaccon ſumptibus honeſti viri Vincentij de portonarijs. Anno a virginis partu. 1520. die. xx. menſis Martij.

¶ Benedictus deus vna cum virgine matre.

Regiſtrū. A B C D E F G H I K L M N O P
Omnes ſunt terni preter P qui eſt duernus.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA